

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ
माननीय न्यायाधीश श्री पुरुषोत्तम भण्डारी
फैसला

०७०-CR-०६२६

मुद्दा: सवारी ज्यान।

इलाम जिल्ला गोलाखर्क गा.वि.स. वडा नं.४ घर भै हाल कारागार कार्यालय इलाममा रहेको बा.अ.ज९९८३ नं.को टाटा मोबाइल्स गाडीका चालक झनेन्द्रबहादुर महत --१	} पुनरावेदक प्रतिवादी
<u>विरुद्ध</u>	
बमबहादुर अधिकारीको जाहेरीले नेपाल सरकार -----१	} प्रत्यर्थी वादी

शुरु तहमा फैसला गर्ने:-

माननीय न्यायाधीश श्री ओमप्रकाश मिश्र
मोरङ जिल्ला अदालत

फैसला मिति:-

२०५७।०२।१०

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने:-

माननीय न्यायाधीश श्री श्यामबहादुर प्रधान
माननीय न्यायाधीश श्री केशरीराज पण्डित
पुनरावेदन अदालत, बिराटनगर

फैसला मिति:-

२०५८।०३।०५

न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९(१) बमोजिम यस अदालतमा दायर भएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार छ:-

तथ्य खण्ड

१. मिति २०५६।०८।०६ मा मेरो भतिजो वर्ष ३७ को डम्बर अधिकारी दोवाना बजारमा राँगा किन्न गई बेलुका अन्दाजी २१:३० बजेको समयमा राँगा लिइआउदै गरेको

अवस्थामा जिल्ला मोरङ उर्लावारी गा.वि.स. वडा नं.३ स्थित राजमार्गमा आइपुग्दा वा.अ.ज ९९८३ नं. को टाटा मोबाईल्स गाडीले ठक्कर दिई घाइते बनाए हो। निजलाई उपचारको लागि अस्पताल लाँदा लादै बाटोमा निजको मृत्यु भएको हुँदा लाश अस्पतालमा नै सुरक्षित राखी जाहेर गर्न आएको छु। कानूनले जो जे गर्नुपर्छ गरी लाश सदगद गर्ने जिम्मा पाउँ भन्ने जाहेरी दरखास्त।

२. मोरङ उर्लावारी-४ बस्ने गोपाल श्रेष्ठको घरबाट उत्तर, ऐ.वडा नं.३ बस्ने धनबहादुर कटेलको घरबाट दक्षिण, मावाखोला साखापुलबाट पश्चिम, उर्लावारी चोकबाट पूर्व यति ४ किल्लाभिन्न उर्लावारी चोकको बजार लाइनबाट अन्दाजी ३५ फिट पूर्वमा बाँया चक्काको डाम, सडक अन्दाजी २६ फिट भएको सेन्टर लाईनबाट अन्दाजी १४ फिट उत्तरमा चक्काको डाम भएको, सो स्थानबाट अन्दाजी ५५ फिट तल वा.अ.ज ९९८३ नं. को गाडी भएको भन्ने घटनास्थल प्रकृति मुचुल्का।
३. प्राथमिक स्वास्थ्य उपचार केन्द्र, मंगलबारेको शव गृहमा रहेको डम्बरबहादुर अधिकारीको लाशको पूर्व टाउको, दुवै खुट्टा पश्चिम, दाहिने कान मुनी र पछाडी भागमा ठक्कर लागेको भन्ने लाश जाँच प्रकृति मुचुल्का।
४. मिति २०५६।०८।०६ को राति वा.अ.ज ९९८३ नं. को गाडी मैले चलाई ल्याएको हो। उक्त गाडी जिल्ला मोरङ उर्लावारी गा.वि.स. वडा नं.३ स्थित राजमार्गमा आइपुगे पछि उक्त गाडीको पछाडी पट्टिको दाहिना साईडको चक्का पडिक्छ। मेरो गाडीको चक्का राजमार्गको आइलनमा चढी गाडी अनकन्ट्रोल भएको अवस्थामा मृतकले धपाई लाँदै गरेको राँगा छरपस्ट भई सडकमा कुद्दा अझ गाडी कन्ट्रोल हुन नसकेको र मृतकलाई ठक्कर लाग्न गई गाडी तल खसेकोले मेरो लापरवाहीबाट उक्त दुर्घटना भएको होइन भन्ने प्रतिवादीको वयान।
५. मिति ०५६।०८।०६ को राती मलाई चाइनिजले गाडी चलाउन बोलाएको हुँदा वा.अ.ज ९९८३ नं. गाडीमा चढी ईलाम जानलाई हिडेको थिएँ। घटनास्थलमा आइपुग्दा सो गाडीको पछाडी पट्टिको दाहिना साईडको चक्का पडकिई गाडी आईलाईन चढ्दा गाडी अनकन्ट्रोल भई मृतकलाई ठक्कर लाग्न गएको हो। चालकको लापरवाहीबाट मृतकलाई मारेको होइन, उक्त गाडीमा फेला परेको रक्सी मैले चाइनिजलाई कोसेली लगिदिएको हो, चालकले ल्याएको होइन भन्ने व्यहोराको सोही गाडीमा आएका रामकुमार राईले गरिदिएको कागज।
६. गाडीबाट नै ठक्कर लागी मृत्यु भएको हो भन्ने पोष्ट मार्टम रिपोर्ट।

७. मिति २०५६।०८।०६ को राती अन्दाजी २१:३० बजेको समयमा मृतक र म राँगा किनी आउँदै गर्दा मोरङ उर्लाबारी गा.वि.स. वडा नं.३ स्थित राजमार्ग आइपुगेपछि पश्चिमबाट पूर्वतर्फ आउँदै गरेको वा.अ.ज ९९८३ नं. को गाडीले मभन्दा पछाडी राँगा खेदै गरेको मृतक मेरो साथी डम्बरबहादुर अधिकारीलाई ठक्कर दिई मारेको हो भन्ने मृतकसँग आएको भनी कुमार खड्काले गरिदिएको कागज।
८. मिति २०५६।०८।०६ को राति हामीहरु घटनास्थलमा नै थियौं, सोही अवस्थामा वा.अ.ज ९९८३ नं. को टाटा मोबाइल्स गाडी पश्चिमबाट पूर्व आउँदै गर्दा अचानक गाडीको पछाडि पट्टिको दाहिनातर्फको चक्का पड्किएपछि गाडी अनकन्ट्रोल भै राजमार्गको आईलाईनमा चढेको हो। गाडी अनकन्ट्रोल भै लरबराई राजमार्गमा राँगाहरु धपाउँदै गरेका मृतक डम्बरबहादुर अधिकारीलाई ठक्कर लागी घाईते भएकाले उपचारमा लाँदालादै निजको मृत्यु भएको हो। चालकको लापरवाहीबाट निजको मृत्यु भएको होइन भन्ने सोही घटनास्थलमा भएका मानिसहरुले गरिदिएको वस्तुस्थिति मुचुल्का।
९. प्रतिवादी झनेन्द्रबहादुर महतलाई सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४६ को दफा १६१(२) नं. को कसूरमा सोही दफा १६१(२) बमोजिम सजाय हुनका साथै मृतकका हकवालाले पाउने कृया खर्च तथा क्षतिपूर्ति बापतको रकम तथा घाईतेले पाउने औषधी उपचार बापतको रकम बुझी लगेको देखिँदा सोतर्फ कुनै दावी नलिएको र बरामद रक्सी कानूनबमोजिम राखेको भन्ने कही कतैबाट नदेखिँदा उक्त रक्सी आवश्यक कारवाहीका लागि सम्बद्ध निकायमा पेस गर्न ईलाका प्रहरी कार्यालय, उर्लाबारीमा पठाईएको भन्ने व्यहोराको अभियोगपत्र।
१०. मिति २०५६।०८।०६ मा मैले चलाएको वा.अ.ज ९९८३ नं. को टाटा मोबाइल्स गाडी इलामबाट बिराटनगर एयरपोर्टतर्फ ५ जना भोटेहरुलाई लिई आएको थिएँ। ती भोटेहरु काठमाडौं जान आएका हुन्। मैले चलाएको गाडीमा अरु केही सामान थिएन, मैले गाडी हाक्दा रक्सी सेवन गरेको थिइन। मिति २०५६।०८।०६ को रातिको २१:३० बजेको समयमा बिराटनगरबाट इलाम फर्कदा दुर्घटना भएको हो। मृतक डम्बरबहादुर अधिकारी आफ्नै साईडमा थिए। म आफ्नै साईडबाट गाडी हाँकिरहेको थिएँ। राँगा बीच सडकमा अचानक आईपुगेको हुँदा उक्त दुर्घटना भएको हो। मेरो लापरवाहीबाट दुर्घटना भएको होइन। मृतकको परिवारले रु.८५,०००।- कृया खर्च बापत लिएको छ। वस्तुस्थिति मुचुल्कामा लेखाएको ठीक हो। जाहेरवालासँग मेरो चिनजान रिसईवी केही छैन।

अभियोगदावी सुने, मैले सजाय पाउनु पर्ने हो, कानूनले जो ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी झनेन्द्रबहादुर महतले शुरु मोरङ जिल्ला अदालतमा गरेको वयान।

११. गाडीको टायर पडकिई दुर्घटना भएको कुरा मिसिलबाट देखिएकोले सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १६१(२) को परिधिभिन्न नपरी ऐ. ऐनको दफा १६१(३) को परिधिभिन्न पर्ने भएकोले प्रतिवादीलाई १ वर्ष कैद तथा रु.२,०००।- जरिवाना हुने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको मोरङ जिल्ला अदालतको फैसला।
१२. आंशिक असफल पारी भएको शुरु फैसला त्रुटीपूर्ण भएको हुँदा सो हदसम्म वदर गरी दावी बमोजिम प्रतिवादीलाई सजाय गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट पुनरावेदन अदालत विराटनगरमा पर्न आएको पुनरावेदनपत्र।
१३. प्रतिवादीले हाँकेको जीप गाडीको गति तिब्र हुनुको अतिरिक्त निजले मादक पदार्थ सेवन गरी लापरवाहीपूर्ण तवरबाट गाडी हाँकी तत्काल मृतकको मृत्यु भएको तथ्य पुष्टी भएको अवस्थामा दावीबमोजिमको कसुर कायम नगरेको शुरु फैसला फरक पर्न सक्ने देखिँदा प्रत्यर्थी झिकाई पेस गर्नु भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदन अदालत विराटनगरको आदेश।
१४. सडकको किनाराको आईलाईनमा गाडी ठोकिन गई गाडी अनियन्त्रित भै तल खसेको तथ्यहरुबाट गाडी अनियन्त्रित गतिमा चलाएको पुष्टी भएको देखिँदा त्यसरी अनियन्त्रित रुपमा बढी रफ्तारमा गाडी चलाउँदा हुने परिणामको दायित्व प्रतिवादी चालकमाथि नै रहन जान्छ। प्रस्तुत मुद्दामा अनियन्त्रित गतिमा गाडी चलाएको कारणले दुर्घटना हुन गएको हुँदा चालकको लापरवाही होइन भन्न मिलेन। तसर्थ, सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १६१(२) अनुसार प्रतिवादी झनेन्द्रबहादुर महतलाई २ वर्ष कैदको सजाय हुने ठहर्छ भन्ने पुनरावेदन अदालत विराटनगरको मिति २०५८।०३।२८ को फैसला।
१५. मैले वयानमा उल्लेख गरेझै मिति २०५७।०८।०९ को राति वा.अ.ज ९९८३ नं. को गाडी चलाइल्याएको थिएँ। उक्त गाडी जिल्ला मोरङ उर्लाबारी गा.वि.स. वडा नं.३ मा आइपुगेपछि गाडीको पछाडि पट्टीको दाहिने साइटको चक्का पडिकएपछि गाडीको चक्का आईलाईनमा चढी गाडी अनकन्ट्रोल भएको हो। कन्ट्रोल हुन नसकेको र मृतकलाई ठक्कर लाग्न गई गाडी तल खसेकाले मेरो लापरवाहीबाट उक्त दुर्घटना भएको होइन भनी सत्य तथ्य वयान गरेको थिएँ। मेरो सो वयानलाई जाहेरवालाको दरखास्तमा मृतकले राँगा लिएर आएको भन्ने व्यहोरा उल्लेख भएबाट समेत राँगाहरुकै कारणबाट दुर्घटना भएको भन्ने पुष्टि भएको छ। सो तथ्यलाई घटनास्थल मुचुल्का समेतले पुष्टि गरेको छ। उक्त गाडीमा फेला

परेको रक्सी मैले चाइनिजलाई कोसेली लागिदिएको हो, चालकले ल्याएको होइन भनी सोही गाडीमा आएका प्रत्यक्षदर्शी रामकुमार राईले गरी दिएको कागज समेतबाट म पुनरावेदकको कुनै लापरवाही छैन भन्ने कुरा स्पष्ट रहेको छ।

मिसिल संलग्न सम्पूर्ण प्रमाणबाट राँगाको सडकमा उपस्थिती रहेको र मृतकले राँगा लिई हिडिरहेको अवस्था र टायर पङ्कीएर राँगा दौडदा समेत गाडी अन्कन्ट्रोल भई कावु बाहिरको परिस्थिती परी दुर्घटना भएको कुरा पुष्टि भएको छ। सवारी दुर्घटना हुँदा सवारीको यान्त्रिक कारणले ब्रेक फेल, स्टेरिङ फेल, अचानक स्टार्ट बन्द हुनु, टायर पङ्किनु लगायतका यान्त्रिक गडबडीको कारण हो। कावुबाहिरको अवस्था उत्पन्न भई सवारी चालकको नियन्त्रणभन्दा बाहिर रहेर हुने दुर्घटना यान्त्रिक कारणबाट हुने दुर्घटना हो। यस्तो अवस्थामा शुरु मोरङ जिल्ला अदालतबाट भएको फैसला न्यायोचित रहेको छ। गाडी चलाउँदा आवश्यक पर्ने होसियारी अपनाई जानीजानी अनियन्त्रित गतिमा गाडी चलाएर भएको दुर्घटनालाई एकै वर्गमा राख्न मिल्ने होइन। रातको समयमा गाडी हाइवेमा खुला बाटो भएको कारण र इलाम सम्मको यात्रा भएकाले सामान्य रुपमा बढी भएपनि गाडीको यान्त्रिक कारणले सवारी दुर्घटना भएको वास्तविक परिस्थितीलाई मूल्याङ्कन नगरी पुनरावेदन अदालत विराटनगरबाट भएको फैसला कानून र इन्साफको रोहमा त्रुटीपूर्ण रहेकाले उल्टी गरी शुरु मोरङ जिल्ला अदालतको फैसला सदर गरी पाउँ भन्ने प्रतिवादी झनेन्द्रबहादुर महतको तर्फबाट यस अदालतमा पर्न आएको पुनरावेदनपत्र।

१६. यसमा झनेन्द्र बहादुरले अनुसन्धान अधिकारी समक्ष बयान गर्दा मैले ल्याएको गाडीको पछाडि पट्टीको दाहीने तर्फको टायर पङ्की गाडी कन्ट्रोल हुन नसकेको भनी उल्लेख गरेको र जिल्ला अदालतको फैसलामा मिसिल संलग्न प्रमाणबाट सो कुरा स्थापित भएको भनी उल्लेख गरेको सन्दर्भमा पुनरावेदन अदालत बिराटनगरबाट सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १६१(२) अनुसार सजाय गर्ने गरी गरेको फैसला फरक पर्न सक्ने देखिँदा मुलुकी ऐन, अ.व.२०२ नं. को प्रयोजनार्थ महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई पेसीको सूचना दिई नियमानुसार पेस गर्नु भन्ने समेत व्यहोराको यस अदालतको मिति २०७४।११।२३ को आदेश।

ठहर खण्ड

१७. नियमबमोजिम दैनिक पेसी सूचीमा चढी निर्णयार्थ इजलास समक्ष पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको पुनरावेदनपत्र सहितको मिसिल अध्ययन गरी हेरियो। पुनरावेदक प्रतिवादीको तर्फबाट उपस्थित वैतनिक कानून व्यवसायी विद्वान अधिवक्ताहरु श्री देवी अधिकारी एवं श्री

शोभा कार्कीले प्रतिवादीले चलाएको गाडीको पछाडिपट्टिको टायर पडकिई दुर्घटना भएको हो। रातको अन्दाजी २१:०० बजेको समयमा मृतक राँगा लिई राजमार्गमा हिडिरहेको अवस्थामा राँगा नै राजमार्गमा अनियन्त्रित भै टायर पडकिएको अवस्थामा यान्त्रिक कारणले दुर्घटना भएको हो। यान्त्रिक कारणबाट हुने कसुर सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १६१(३) विपरितको कसुर भएकोले शुरु मोरङ जिल्ला अदालतबाट प्रतिवादीलाई सोही दफाबमोजिम १ वर्ष कैद र रु.२,०००।- (दुई हजार रुपैयाँ) जरिवाना हुने ठहर गरी भएको फैसला न्यायसंगत नै रहेकोले पुनरावेदन अदालत विराटनगरको फैसला उल्टी गरी शुरु सदर गरी पाउँ भनी बहस गर्नुभयो।

१८. यसै गरी प्रत्यर्थी वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री बाबुराम अधिकारीले प्रतिवादीले रातको समयमा गाडी अनियन्त्रित गतिमा हाँकेका छन्। निजले चलाएको गाडीमा रक्सी समेत बरामद भएको छ। तिब्र गतिमा रहेको तथ्य प्रतिवादीसमेतले स्वीकार गरी बयान गरेका छन्। गाडी अनियन्त्रित भै मृतकलाई ठक्कर दिई सडकदेखि तल खसेको प्रष्ट देखिन्छ। यस्तो स्थितिमा यान्त्रिक कारणबाट दुर्घटना भएको भन्न मिल्ने नहुँदा पुनरावेदन अदालत विराटनगरबाट शुरु फैसला उल्टी गरी प्रतिवादीलाई सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १६१(२) बमोजिम २ वर्ष कैद सजाय हुने ठहर गरी भएको फैसला कानून तथा न्यायसंगत नै रहेकोले सदर गरी पाउँ भनी बहस गर्नुभयो।

१९. उपर्युक्त बहस सुनी तत्कालिन पुनरावेदन अदालत विराटनगरको फैसला मिलेको छ वा छैन? प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।

२०. निर्णयतर्फ विचार गर्दा, प्रतिवादी झनेन्द्रबहादुर महतले सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १६१(२) बमोजिमको कसुर गरेकाले सोही दफा १६१(२) बमोजिम नै सजाय गरी पाउँ भन्ने अभियोग मागदावी रहेको देखियो। गाडीको टायर पडकिई दुर्घटना भएको कुरा मिसिलबाट देखिएकोले सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १६१(३) बमोजिम प्रतिवादीलाई १ वर्ष कैद र रु.२,०००।- जरिवाना हुने ठहर भै शुरु मोरङ जिल्ला अदालतबाट फैसला भएको पाइयो। सो फैसला उपर वादी नेपाल सरकारले चित्त नबुझाई पुनरावेदन अदालत विराटनगरमा पुनरावेदन गरेकोमा पुनरावेदन अदालतबाट शुरु फैसला उल्टी गरी सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १६१(२) बमोजिम २ वर्ष कैद साजय हुने ठहर गरी फैसला भएको देखियो। पुनरावेदन अदालत

विराटनगरको फैसलामा प्रतिवादी झनेन्द्रबहादुर महतले चित्त नबुझाई यस अदालतमा पुनरावेदन गरेको पाइयो।

२१. आफूले चलाएको गाडी दुर्घटनास्थलमा पुग्दा गाडीको पछाडिको टायर पडकिई आफ्नो काबुभन्दा बाहिरको परिस्थिति सृजना भएकोले यान्त्रिक कारणबाट दुर्घटना भएको हुँदा शुरु मोरङ जिल्ला अदालतको फैसला शुरु सदर गरी पाउँ भन्ने नै प्रतिवादी झनेन्द्रबहादुर महतको मुख्य पुनरावेदन जिकिर रहेको देखिन्छ। प्रतिवादीले आफ्नो कसुर सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १६१(३) अनुसारको भएको भनी जिकिर लिएको देखिँदा प्रतिवादीबाट भएको कसुर अभियोग दावीबमोजिमको सोही ऐनको दफा १६१(२) वा दफा १६१(३) अन्तरगतको कुन हो भन्ने प्रश्नमा नै सिमित रही निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो।
२२. सो सम्बन्धमा मिसिल संलग्न प्रमाण हेर्दा, प्रतिवादी झनेन्द्रबहादुर महतले हाँकेको बा.अ.ज ९९८३ नं. को गाडीले मिति २०५६।०८।०९ को राति अं.२१:३० बजेको समयमा मृतक डम्बरबहादुर अधिकारीलाई ठक्कर दिएकोमा उपचारमा लाँदालाँदै निजको मृत्यु भएको देखिन्छ। प्रतिवादी झनेन्द्रबहादुर महतको अनुसन्धान अधिकारी समक्षको बयान हेर्दा, आफूले ८० कि.मि. प्रतिघण्टाको गतिमा गाडी चलाएको, दुर्घटनास्थलमा पुग्दा गाडी अनकन्ट्रोल भै मृतकलाई ठक्कर दिएको, बढी स्पिडमा गाडी चलाउनु मेरो लापरवाही हो, साथी रामबहादुर राईको घरमा निजको आमाले दिएको १।२ (आधी) गिलास लोकल रक्सि खाएको थिएँ, मादकपदार्थ खाएपनि होसमै थिएँ, मादक पदार्थ सेवन गरी गाडी चलाउनु मेरो गल्ती हो, अरु बरामद भएको दुई जर्किन रक्सी रामकुमार राईको हो भन्ने व्यहोरा लेखाएको पाइन्छ। निज प्रतिवादीले अदालतमा उपस्थित भै बयान गर्दा अनुसन्धान अधिकारी समक्षको बयान व्यहोरालाई स्वीकार गरेको पाइन्छ। प्रतिवादीको साविती बयानबाट निजले मादकपदार्थ सेवन गरी तिब्र गतिमा गाडी हाँकेको पुष्टी हुन आएको छ। मादकपदार्थ रक्सि सेवन गरी तिब्र गतिमा गाडी हाँकेकै कारण दुर्घटना हुन गई मृतक डम्बरबहादुर अधिकारीको मृत्यु भएको देखिन आयो।
२३. मादकपदार्थ सेवन गरी गाडी तिब्र गतिमा हाँक्नु सो कार्यबाट हुन सक्ने परिणामलाई वेवास्ता गर्नु हो। सडकको छेउमा राँगालाई लगिरहेको व्यक्तिलाई ठक्कर दिएको भन्ने देखिन आएको छ। प्रतिवादीले मादकपदार्थ सेवन गरी तिब्र गतिमा गाडी चलाउँदाको परिणाम जान्दा जान्दै सो परिणामलाई वेवास्ता गरेकै कारण सडक छेउमा हिडिरहेको

व्यक्तिलाई ठक्कर दिई मृतकको मृत्यु भएको तथ्य पुष्टी हुन आएकोले प्रतिवादीको यस्तो कार्य लापरवाहीपूर्णको रहेको देखियो।

२४. प्रतिवादीको उक्त लापरवाहीपूर्ण कार्यको सम्बन्धमा ने.का.प. २०७५, कार्तिक, नि.नं.१००४३, मा सामान्य अर्थमा लापरवाहीपूर्ण कार्य (Reckless Conduct) त्यस्तो कार्य हो जसले परिणामलाई बेवास्ता गर्छ। अर्थात् आफ्नो कार्यको परिणाम यस्तो हुनसक्छ भन्ने जान्दाजान्दै पनि त्यस्तो कार्य नगर्नुपर्ने सकारात्मक दायित्वको उल्लङ्घन गर्छ। सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १६१ को उपदफा (२) मा लापरवाहीको अतिरिक्त "जानीजानी" भन्ने शब्द प्रयोग भएको छ। यसको व्याख्या पनि लापरवाहीसँग जोडेर गर्नुपर्ने हुन्छ किनभने यहाँ "जानीजानी" को अर्थ सो कार्यले ल्याउन सक्ने परिणामको सम्भावनाबारे ज्ञान भएको भन्नेसम्म हो भनी न्यायिक सिद्धान्त प्रतिपादन भएको पाइन्छ।
२५. प्रतिवादीको यस्तो लापरवाहीपूर्ण कार्य सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को कानूनी प्रावधानसँग तादाम्यत गरी हेर्दा, दफा १६१(२) मा कसैले कुनै सवारी चलाएबाट कुनै मानिसलाई किची, ठक्कर लागी वा कुनै किसिमले सवारी दुर्घटना भई सवारीमा रहेको वा सवारी बाहिर जुनसुकै ठाउँमा रहे बसेको मानिस त्यस्तो दुर्घटनाको कारणबाट तत्कालै वा मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महलमा उल्लेखित म्यादभित्र मरेमा त्यस्तो कार्य ज्यान मार्ने मनसाय लिई गरेको नभएतापनि त्यसरी सवारी चलाउँदा कसैको ज्यान मर्न सक्ने ठूलो सम्भावना छ भन्ने कुरा जानी जानी वा लापरवाही गरी सवारी चलाएको कारणबाट सवारी दुर्घटना हुन गैँ त्यसैको कारणबाट कुनै मानिसको मृत्यु हुन गएको रहेछ भने त्यसरी सवारी चलाउने व्यक्तिलाई कसुरको मात्रा अनुसार दुई वर्षदेखि १० वर्ष सम्म कैद हुनेछ भनी सजायको व्यवस्था गरेको देखिन्छ। उल्लेखित कानूनी प्रावधानबमोजिम प्रतिवादीलाई २ (दुई) वर्ष कैद सजाय हुने गरी तत्कालिन पुनरावेदन अदालत विराटनगरबाट भएको फैसला अन्यथा भन्न मिलेन। प्रतिवादीको तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ताहरूको बहस जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन।
२६. अतः उपर्युक्त विवेचित आधार कारणबाट प्रतिवादी झनेन्द्रबहादुर महतले मादकपदार्थ सेवन गरी तिब्र गतिमा गाडी हाँकेकै कारण मृतक डम्बरबहादुर अधिकारीको मृत्यु भएको तथ्य पुष्टी भएको हुँदा निज प्रतिवादीलाई सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को १६१(२) बमोजिम २ (दुई) वर्ष कैद सजाय हुने ठहर गरी तत्कालिन पुनरावेदन अदालत विराटनगरबाट मिति २०५८।०७।२८ मा भएको फैसला मिलेकै देखिँदा सदर हुने

ठहर्छ। प्रतिवादी झनेन्द्रबहादुर महतको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। प्रस्तुत फैसलाको प्रतिलिपी साथै राखी यस फैसलाको जानकारी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, रामशाहपथलाई दिनु। साथै यस फैसला अपलोड गरी दायरीको लगत कट्टा गरी नियमानुसार मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु।

न्यायाधीश

म उक्त रायमा सहमत छु।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: कालीबहादुर साम्यू लिम्बू

कम्प्युटर टाईप गर्ने: देबिना खतिवडा

सम्बत् २०७५ साल माघ महिना ०३ गते रोज ५ शुभम्----- ।